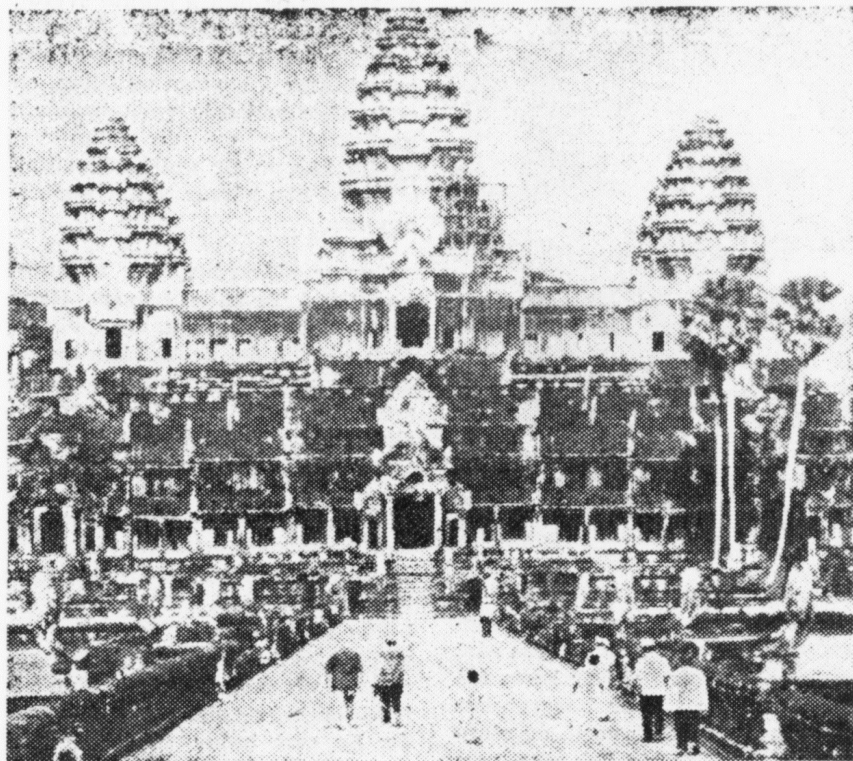

ÞEGAR FRAKKAR urðu að veita nýlendum sínu í Indókína sjálfstæði fyrir rúmum áratug, urðu til fjögur ný ríki: Þrjú þeirra hafa verið nær stöðugt í heimsfréttunum síðan, Viet-nam-ríkin tvö og Laos, en á fjórða ríkið er sjaldnar minnst, einfaldlega af því að þar hefur ríkt sámiðlegur friður. Þetta ríki er Kambodja, og þótt þar í landi sé engin Krukkusléttar eða Vietkong-skæruliðar ásamt við-eigandi mótvægi hernaðarsérfræðinga úr Vesturheimi, þá er þar samt ýmislegt að finna, sem í frásögur væri færandi.

Fornleifafræðingar hafa komist í feitt í Kambodja. Þar hefur verið grafin fram heil borg með höllum og hofum, sem standa flestum byggingum fyrr og síðar framar hvað snertir glæsibrag og fegurð. Angkor Thom nefnist þessi borg, og hún var eitt sinn höfuðborg stórveldis, en týndist síðan í frumskóginn og fannst ekki aftur fyrr en á síðari hluta nítjándu aldar.

Forfeður Kambodja-manna nútímans var þjóð, sem kallaði sig Khmera, og það voru Khmerarnir, sem byggðu hallirnar og hofin í

Angkor Thom. Þessi þjóð var með öllu óþekkt fyrir aðeins hundrað árum, en nú hefur saga hennar verið lesin úr áletrunum og öðrum handaverkum hennar, sem frumskóginn hefur verið þröngvað til að skila. Á veggjum bygginganna er fjöldi mynda, sem lýsa lífi og störfum Khmeranna og þar er fjöldi áletrana, sem skýra frá afrekum þeirra og konungum.

Eins og saga flestra annarra

þjóða hefst saga Khmeranna með þjóðsögnum og helgiævintýrum. Í einni elztu sögn þeirra segir að í öndverðu hafi dóttir mánans verið drottning yfir landinu og ríkt ein. En þá kom í heimsókn brahmin frá Indlandi. Honum varð mikið um, þegar hann sá, að drottningin og þegnar hennar gengu nakin, og hann gaf drottningu dúka og kenndi henni að sauma klæði. Og sögunni lýkur auðvitað á því, að Indverjinn kvænist síðan drottningunni og fékk með henni ekki hálf, heldur allt konungsríkið.

Þessi sögn er ekki alveg út í bláinn. Menningu sína fengu Khmerarnir að miklu leyti frá Indlandi. Indversk trúarbrögð voru þar allsráðandi og guðinn Visnu, sem hefur fjóra handleggi, bláan fót, lótusaugu og fæðingarmerki á brjóstinu, varð höfuðgoð landsmanna. Flest hofin voru reist til heiðurs honum eða réttara sagt til heiðurs staðgengli hans eða jarðneskri mynd hans: konunginum, um.

Kongurinn var meira en maður. Hann var guðinn sjálfur og vald hans var algert. Hann stýrði ekki aðeins veraldlegum málum landsins, heldur réð hann líka yfir öllu árferði, yfir regni og þurrkum. Hann skapaði allt og hélt öllu við lýði. Mörg hofanna voru byggð sem grafhýsi konunganna til þess að hægt væri að dýrka þá áfram eftir dauðann og njóta þannig árþægju þeirra um aldur.

Hofaborgin, sem hvarf